

Data publikacji: 2015-07-07

W poszukiwaniu świętego spokoju

„Warto zobaczyć piękne barokowe wnętrze klasztornego kościoła oraz jedyny w Europie ołtarz pokamedulski, który do dziś zachował się w całości”.

Kościół pw. Zwiastowania Najświętszej Marii Panny z zewnątrz to bardzo prosta, wręcz surowa bryła o regularnych kształtach, wewnątrz zaś możemy podziwiać bogactwo, a nawet przepych barokowych zdobień.

Rozmowa z Anitą Mazur, przewodniczką po Pustelni Złotego Lasu w Rytwianach, XVII-wiecznym klasztorze pokamedulskim, w którym obecnie działa Relaksacyjno-Kontemplacyjne Centrum Terapeutyczne.

Już słysząc określenie „Pustelnia Złotego Lasu” chce się tu przyjechać. Wiadomo, skąd wzięła się ta nazwa?

Związana jest z samymi początkami klasztoru kamedulskiego w Rytwianach, który powstał jako drugi w Królestwie Polskim po klasztorze na krakowskich Bielanach. Miejsce na klasztor było starannie wybierane, musiały być spełnione przynajmniej trzy warunki. Po pierwsze, musiało leżeć na wzniesieniu, po drugie, znajdować się w odległości co najmniej dwóch kilometrów od najbliższej wsi, po trzecie zaś mieć własny dostęp do wody. Z dwoma pierwszymi, w przypadku Rytwian, nie było problemu, a dostęp do wody zagwarantowała studnia, którą do dziś można podziwiać w refektarzu. W roku 1624 rozpoczęto zatem budowę klasztoru, która trwała kilkanaście lat uroczysta konsekracja klasztornego kościoła odbyła się w 1637 roku, dokładnie 27 września, a więc jesienią, kiedy liście na drzewach okolicznych lasów oblały się złotym kolorem. To właśnie dlatego klasztorowi nadano wtedy

nazwę Eremus Silvae Aureae, czyli Pustelnia Złotego Lasu.

Jedyny wjazd do niej prowadzi aż przez trzy bramy...

Tak Bramy Ciszy, Modlitwy I Samotności Jest to ściśle związane z symboliką kamedułów, odnoszącą się do reguły zakonu, ustanowionej przez jego założyciela świętego Romualda z Rawenny, która była bardzo surowa. Bracia wstawali o godz. 3.30, a już o 3.45 spotykali się na modlitwie. Każdy dzień wyglądał tak samo: osiem godzin pracy, osiem godzin modlitwy i osiem godzin wypoczynku. Zakonnicy nie mogli z sobą rozmawiać. Ci, którzy złożyli już śluby wieczyste, mieszkali samotnie w eremach, czyli domkach pustelniczych. Na terenie klasztoru było ich dwanaście. Jeden pustelnik zajmował jeden bardzo skromnie wyposażony W Pustelni Złotego Lasu koniecznie trzeba zobaczyć odtworzoną celę pustelniczą kamedułow czas upływał na modlitwie, pracy, kontemplacji I przepisywaniu ksiąg. Z prawej woskowy odlew twarzy Anny Dziulanki, bohaterki mezaliansu. Świętokrzyski Głos Pana Karpija erem, w którym znajdowała się także kaplica. W ogrodzie przed eremem bracia uprawiali warzywa i owoce. Bardzo często pościli i nie jadali wieprzowiny I wołowiny. A ryby? Jak najbardziej. Można powiedzieć, że to była podstawa ich diety. Kameduli mieli zresztą tu w pobliżu swoje stawy, w których hodowali karpie. Zajmowali się też wypełniając zadanie powierzone przez Jana Magnusa Tęczyńskiego, fundatora klasztoru zaopatrywaniem mieszkaniowców okolicznych wsi w zioła I wyrabiane z nich medykamenty.

Klasztorny kościół pod wezwaniem Zwiastowania Najświętszej Marii Panny też nawiązuje do surowych reguł kamedulskich?

Tak, z zewnątrz to bardzo prosta, wręcz surowa bryła o regularnych kształtach, wewnątrz zaś możemy podziwiać bogactwo, a nawet przepych barokowych zdobień. Taki też miał być pustelnik człowiek skromny, niepozorny, ale o bardzo bogatym, skierowanym ku Panu Bogu wnętrzu. Naprawdę warto zobaczyć piękne malowidła, niezwykle bogate zdobienia sklepień, no i drewniany, pochodzący z początków XVII wieku ołtarz, który został wykonany pod Krakowem, a przywieziono go do Rytwian w częściach, na furmankach. To jedyny w Europie ołtarz pokamedulski, który do dziś zachował się w całości.

W kościele można też podziwiać niesamowity wręcz wizerunek kobiecej twarzy, który znajduje się w... szafie w zakrystii...

Słynęła ponoć z niezwyklej urody i mądrości. Mowa o Annie Dziulance, dwórcie, córce koniuszego na dworze w niedalekiej wsi Szczeka. Miała do tego stopnia rozkochać w sobie Stanisława Łukasza Opalińskiego, wnuka fundatora klasztoru, że ten, mimo wielkiej różnicy w pochodzeniu, zdecydował się potajemnie z nią ożenić. W efekcie rodzina wyrzekła się młodego Opalińskiego, który dodatkowo został wydziedziczony. Młodzi żyli skromnie we wspomnianej Szczecie, ale po kilku latach Opaliński wybrał się w dłuższą podróż. Wtedy to Anna Dziulanka miała zostać przez rodzinę swojego męża podstępnie otruta. Inni zaś twierdzą, że po prostu umarła z tęsknoty za ukochanym. Kiedy wrócił on z podróży, nie mógł pogodzić się ze śmiercią żony I nie pozwolił na jej pochówek. Wówczas kameduli z klasztoru w Rytwianach wystawili jej ciało przed ołtarz, a wosk z kapiących świec stworzył maskę,

na podstawie której bracia wykonali pośmiertny odlew twarzy Anny. Czy rzeczywiście jest to twarz pięknej kobiety? Muszę przyznać, że turyści oceniają to bardzo różnie.

Podobno jeszcze całkiem niedawno w kościele tym żyła autentyczna pustelnica...

Była to kobieta świecka, która wskutek życiowych doświadczeń, chciała się całkowicie odciąć od świata zewnętrznego i prowadzić życie w świątyni, w samotności tak, jak pustelnicy. I dostała na to zgodę władz kościelnych. Zajmowała pomieszczenie na galeryjce, gdzie donoszono jej posiłki. Schodziła tylko nocą, by adorować Serce Pana Jezusa I sprzątać kościół. Tak spędziła 4,5 roku, a odeszła, bo musiała się zaopiekować kimś ciężko chorym z rodziny. Czy można powiedzieć, że ludzie coraz częściej chcą się oderwać od tego pędzącego świata? W naszym Relaksacyjno-Kontemplacyjnym Centrum Terapeutycznym obserwujemy to na co dzień. Organizujemy rekolekcje indywidualne, turnusy terapeutyczne dla ludzi, którzy znaleźli się w trudnej sytuacji życiowej I potrzebują duchowego wsparcia. Niektórzy po prostu chcą się odciąć od tego wszechobecnego zgiełku, przyjeżdżają do nas w poszukiwaniu -jak mówią świętego spokoju. Laptop i komórkę zostawiają w sejfie, cieszą się, że w pokoju nie ma telewizora, niejednokrotnie nie chcą nawet rozmawiać I proszą, byśmy wobec nich zachowali milczenie. I my to szanujemy.

Uroczysta konsekracja klasztorного kościoła odbyła się w 1637 roku, dokładnie 27 września, a więc jesienią, kiedy liście na drzewach okolicznych lasów oblały się złotym kolorem. To właśnie dlatego klasztorowi nadano wtedy nazwę Eremus Silvae Aureae, czyli Pustelnia Złotego Lasu mówi Anita Mazur.

„Czarne chmury” w Rytwianach W Pustelni Złotego Lasu w Rytwianach powstały dwa odcinki (4. I 10.) znanego serialu telewizyjnego „Czarne chmury” w reżyserii Andrzeja Konica. W 2013 roku z okazji 40. rocznicy kręcenia serialu w kościelnym pomieszczeniu nad Kaplicą św. Jana Chrzciciela otwarto serialowe muzeum (zdjęcie obok), w którym można m.in. podziwiać zdjęcia oraz na dużym ekranie zobaczyć, jak w filmie został zaprezentowany rytwiański klasztor. Pomieszczenie to wybrano nieprzypadkowo. To właśnie w nim realizowano scenę upijania winem kapitana Knothe (Maciej Rayzacher). Serialowych aktorów można spotkać w Rytwianach w ostatnią niedzielę września, kiedyw Pustelni Złotego Lasu wspomina się konsekrację kościoła.

Źródło: Świętokrzyski Głos Pana Karpia nr 4, styczeń 2015 (R). Zdjęcia: Jarosław Czerwiński.

Gmina Rytwiany - www.rytwiany.com.pl/index.php?newsid=2130